

використовують речення без підмета. В цьому випадку калька є неможлива, оскільки з точки зору граматики англійської мови, таке речення є неправильним. Сюди ж можна віднести порядок слів у реченні. Якщо в українській мові він майже довільний, то в англійській мові, навпаки, маємо чітку будову.

Отже, говорячи про переклад, чи то художній, чи то галузевий, можна зробити висновок, що перекладач – це людина, яка не просто виконує механічну роботу, а і проникає в усю суть твору, привносить в нього трохи своєї особистості. Машинний переклад ніколи не замінить людину.

Література

1. Кикоть В. М. Образна матриця та переклад поезії : монографія. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2020.
2. Художній переклад // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / голова ред. А. Волков. Чернівці : Золоті литаври, 2001.
3. Гудманян А. Г. , Сітко А.В., Сичева Г. Г. Вступ до галузевого перекладу. Київ, 2014.

Дарія Дідківська

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: докторка філологічних наук, доцентка

Оксана П'єцух

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
(Черкаси, Україна)

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ, ФІГУРАТИВНІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ФІЛЬМУ «ВАРТОВІ ГАЛАКТИКИ»

Сьогодні світ кіно дуже різноманітний і неоднорідний, тому кожен може обрати для перекладу, що заманеться. Великою популярністю користується захоплююча науково-фантастична стрічка, яка вийшла у 2014 році і стала одним з найуспішніших проєктів кінематографічного всесвіту «Marvel» – фільм «Вартові Галактики». Режисером цього фільму є Джеймс Ганн, а акторський склад складається з талановитих артистів, які принесли своїм глядачам незабутні враження.

Сюжет «Вартових Галактики» розгортається в космічному просторі та розповідає про команду незвичайних героїв, які об'єднуються, щоб захистити галактику від злочинця. Фільми такого жанру є дуже популярними, особливо серед сучасної молоді, адже вони мають дуже цікавий сюжет. Тому актуально перекладати такі кінострічки, адаптуючи їх під вік глядача.

Наукова фантастика – це жанр літератури, кіно, телебачення та інших медіа, який використовує наукові та технологічні ідеї для створення уявних світів, подій, персонажів і ситуацій. Наукова фантастика часто показує можливе майбутнє людства або інших цивілізацій, а також альтернативну історію,

паралельну реальність або фантастичний простір [6]. Тому зрозуміло, що при перекладі особливої уваги потребують реалії наукової фантастики, так звані квазіреалії – слова (словосполучення), пов'язані з тематикою науково-фантастичних творів, з описом елементів навколишнього середовища вигаданого світу та з описом теоретично можливих, але наразі не здійснених, рішень наукових або технічних проблем [1, с. 599] [2, с. 242].

У нашому дослідженні звертаємо увагу на переклад реплік героя з чорним гумором – Єнота Ракету. Зауважимо, що попри крилаті вислови, які з'явилися в українській версії перекладу мовлення Єнота Ракети, вони ніяк не змінили характер оригінального персонажа, хіба що Ракета став більш харизматичним. В оригіналі також використовуються крилаті фрази, але вони «заточені» на англomовну аудиторію. Словниковий запас слів в українській мові дуже багатий, тож чому ним не користуватися, особливо, коли нам дозволяє це робити характер персонажа. Тому замість того, щоб робити прісний дослівний переклад, перекладач застосував функціонально-стилістичну трансформацію:

«Don't touch that! It's a bomb» // «Заберу граблі! Це бомба».

У наведеному прикладі використано молодіжний сленгізм, завдяки чому сенс сказаного не змінився, а звучить краще. Така швидка реакція Єнота Ракети викликана тим, що треба було дуже швидко відреагувати, бо можна було підірватися на бомбі. У словнику сучасного українського сленгу зазначено, що «граблі» — це руки [3], тобто ми маємо приклад влучного вислову із негативним відтінком значенням.

Ще один цікавий приклад використання функціонально-стилістичного перетворення:

«Quilt smiling, you idiot. You're supposed to be professional» // «Що ти либишся, колода. Поводься професійно».

У цьому перекладі також влучно використано молодіжний сленг. Перекладачем добре підбрано синонім, який теж має негативне забарвлення, проте він набагато краще імponує особливостям героя, адже він дерев'яний. В першому значенні *колода* — це «стовбур зрубаного дерева, очищений від гілля» [4], а в переносному значенні «колода (ступа) зі сленгу — дурний» [3].

Також для збереження стилістичної відповідності оригіналу в перекладі у наступному прикладі використано влучну фігуративну прагматичну трансформацію, а саме римовану адаптацію:

«Asleep for the danger, awake for the money, as per fricking usual» // «Як війна то він спати, а за баблом – не догнати».

Перекладачем було вдало збережено іронічність, оскільки герой критикує іншого за бездіяльність. На нашу думку, такий український відповідник звучить краще, ніж дослівний переклад, який звучав би так: «*Спиш від небезпеки, пильнуєш заради грошей, як завжди*».

У процесі перекладу, використовуючи інструмент під назвою «адаптація», головне не захопитися, бо не завжди доречно його використовувати. У першій частині трилогії фільмів «Вартові Галактики» є один момент, який, як ми вважаємо, не дуже вдалий. Усі шанувальники цього фільму знають, що те, що говорить Грут, ніхто не розуміє, окрім Ракети. Тож у діалогах Єнот зазвичай дає

відповідь як героям, так і нам – глядачам, зрозуміти, що каже Грут. В одному моменті була ситуація, де перекладач трішки захопився. В перекладі відповідь звучить так:

«Коня кують, а жаба лапу підставляє! Аби шось лягнути».

В оригіналі ж ми мали відповідь, що саме сказав Грут :

«So what, it's better than 11%? What the hell does that have to do with anything?»

І це доволі важливо, бо до цього персонаж Кріса Прата сказав, яка вірогідність успіху плану:

«То скільки відсотків?»

«Я не знаю, може 12»

«Що, 12?!».

А фраза в оригіналі Єнота до Грута:

«So what, it's better than 11%? What the hell does that have to do with anything?» дає зрозуміти, що Грут підтримав план Зоряного Лицаря, і його реакція: *Дякую Грут, дякую* є цілком зрозумілою, а у випадку із адаптованим українським перекладом звучить незрозуміло. Бо у перекладі це прислів'я звучить як *Не лизь де ти некомпетентний* [5], і це не дає відповіді, чи Грут підтримав план, чи ні, а реакція Квілла виглядає дивною. В цьому випадку використання предикативного прислів'я може заплутати глядача і в результаті маємо втрату змісту оригіналу.

Отже, можемо зробити висновок, що переклад науково-фантастичного фільму з орієнтацією на глядача – це робота, яка вимагає великої кількості знань та обізнаності перекладача. В нашому дослідженні ми оцінили влучність та коректність функціонально-стилістичних та фігуративних прагматичних трансформацій у перекладі українською мовою фільму «Вартові Галактики». Правильне та вдале відтворення різних лексичних відповідників забезпечує успіх перекладу та популярність кінострічки.

Література

1. Агафонова, А. С. До питання про класифікацію реалій наукової фантастики та способи їх перекладу. *Молодий учений*, 2015. №17 (97). С. 599-601. URL: <https://moluch.ru/archive/97/21699/>
2. Глінка Н. В. Особливості перекладу термінів та неологізмів у творах наукової фантастики. А. С. Хмара *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2010. № 9. С. 241-244.
3. Словник сучасного українського сленгу. URL: https://slovyk.me/dict/slang_modern
4. Словник української мови. URL: <https://sum.in.ua/>
5. Українські прислів'я, приказки, фразеологізми. URL: <http://igral.com/ua/index.htm>
6. Що таке наукова фантастика. URL: <https://translations.com.ua/naukova-fantastyka.html>

Olena Drohoman

Teacher

Cherkasy Applied College of Food Technology and Business

Olena Holub

Teacher

Cherkasy Applied College of Food Technology and Business

(Cherkasy, Ukraine)

USING THE INDUCTION METHOD IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES WHEN TRANSLATING SENTENCES

The induction method is an approach to learning in which the study of new material begins with specific examples and conclusions based on them. Unlike deduction, where general rules are first given and then applied to specific situations.

6 steps of the inductive method

This type of method involves a systematic process that allows to build knowledge through active participation. Let's look at the key stages of this approach, which will allow to delve into the subject and develop the ideas.

Present relevant learning materials: to initiate this method, teachers provide students with various learning materials such as examples, images, keywords, or data.

Encourage familiarity: students are asked to familiarize themselves with the materials provided. They actively search for elements they can relate to, combining existing knowledge with newly available information.

Identifying patterns: teaching students to identify patterns is a key aspect of this method. By studying materials carefully, students begin to recognize repeating elements.

Problem identification: based on the patterns identified, students learn to identify a problem or issue that needs solving.

Generate and evaluate solutions: students are asked to generate different potential solutions to a given problem. By brainstorming and considering different approaches, they engage in different thinking. Subsequently, they evaluate the feasibility and effectiveness of each decision, trying to choose the best course of action.

Organize steps and formulate conclusions: in this final step, students organize the necessary steps to complete a task or solve a problem. They critically analyze the collected information, draw logical conclusions, and formulate a hypothesis or generalization based on their findings.

Translating sentences from English into your native language is one of the most difficult stages of learning a foreign language. The problem lies in the discrepancy of the language itself as a separate phenomenon with certain regularities of existence.

Thus, there is an opinion that learning any foreign language has many difficulties, since not every person is inclined to master this process. For a perfect translation of sentences, it should be noted, it is important to master not only grammar perfectly, but also vocabulary. Such a period of study is long-term, because it has certain stages and characteristics. We emphasize that the "from the smallest to the